

§ 1 Anmälan om ersättare

Förste vice talmannen anmälde att *Fredrik Saweståhl* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för *Josefin Malmqvist* (M) under tiden för hennes ledighet den 3 november 2025–27 februari 2026.

§ 2 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

1 bilaga

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har jämlikt 7 kap. 7 § riksdagsordningen i separata beslut i utrikesutskottet (11 september 2025 och 23 september 2025) och i försvarsutskottet (11 september 2025 och 18 september 2025) kommit överens om att genom deputerade i ett sammansatt utskott gemensamt bereda proposition 2025/26:6 *En tydlig beslutsordning för deltagande i Natos samlade verksamhet för avskräckning och försvar* samt eventuella motioner.

Till deputerade och suppleanter i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogad förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde den 25 september 2025 utsett följande presidium:

Peter Hultqvist (S), ordförande

Mattias Karlsson i Norrhult (SD), vice ordförande

Stockholm den 25 september 2025

Martin Brothén

Kanslichef utrikesutskottet

Josefin Grennert Johansson

Kanslichef försvarsutskottet

*Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet
Sammansättning 2025-09-25*

Deputerade

Suppleanter

1. Mattias Karlsson i Norrhult (SD)	1. Yasmine Eriksson (SD)
2. Peter Hultqvist (S)	2. Johan Andersson (S)
3. Magdalena Thuresson (M)	3. John E Weinerhall (M)
4. Morgan Johansson (S)	4. Linnéa Wickman (S)
5. Matheus Enholm (SD)	5. Björn Söder (SD)
6. Lena Johansson (S)	6. Hanna Westerén (S)
7. Jörgen Berglund (M)	7. Alexandra Anstrell (M)
8. Alexandra Völker (S)	8. Annika Strandhäll (S)
9. Joar Forssell (L)	9. Gulan Avci (L)
10. Olle Thorell (S)	10. Erik Ezelius (S)
11. Margareta Cederfelt (M)	11. Stefan Olsson (M)
12. Hanna Gunnarsson (V)	12. Håkan Svenneling (V)
13. Mikael Oscarsson (KD)	13. Magnus Berntsson (KD)
14. Mikael Larsson (C)	14. Kerstin Lundgren (C)
15. Helena Bouveng (M)	15. Lars Püss (M)
16. Emma Berginger (MP)	16. Jacob Risberg (MP)
17. Ann-Sofie Alm (M)	17. Gustaf Göthberg (M)

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2025/26:2 för torsdagen den 18 september från finansutskottet och
prot. 2025/26:1 för torsdagen den 11 september från näringsutskottet.

§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2025/26:14

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:14 Skydd av båtkonvojer och deras besättningar
på väg till Gaza
av Daniel Riazat (-)

Interpellationen kommer att besvaras 11 november 2025.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade resor.
Stockholm den 25 september 2025
Utrikesdepartementet
Maria Malmer Stenergard (M)
Enligt uppdrag
Karin Olofsdotter
Expeditionschef UD

Prot. 2025/26:13
26 september

§ 5 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
EU-dokument
COM(2025) 513 till finansutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 19 november*.

§ 6 Svar på interpellation 2024/25:655 om de statliga bolagens roll för ökad tillväxt

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Peder Björk har frågat mig om jag avser att ta initiativ till förändrade eller nya uppdrag till statliga bolag för att de ska bidra till att ta Sverige ur den ekonomiska krisen och hur jag ser på just de statliga bolagens roll för svensk tillväxt.

Det statliga bolagsägandet i Sverige har tillkommit vid olika tidpunkter och av olika skäl. Utgångspunkten är att statens bolagsäggande motiveras av ett nationellt eller marknadsspecifikt intresse. Ett nationellt intresse kan vara att staten har ett behov av eller ser ett värde i att äga bolag med tillgångar av strategiskt intresse. Ett marknadsspecifikt intresse kan vara att staten äger bolag som är naturliga monopol eller som verkar på marknader som karakteriseras av ett marknadsmisslyckande. Det kan också handla om att riksdagen beslutat om ett samhällsuppdrag som är svårt att hantera utan statligt inflytande, vilket motiverar ett statligt ägt bolag.

Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta de statligt ägda bolagen så att den långsiktiga ekonomiska värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och de av riksdagen beslutade samhällsuppdragen utförs väl. Regeringen beslutade i februari i år om en ny ägarpolicy för bolag med statligt ägande, där en viktig princip är att bolagen agerar affärsmässigt. Regeringen förväntar sig därmed att bolagen agerar affärsmässigt, hållbart och föredömligt. Bolagen förväntas anpassa sig efter de förutsättningar som råder i samhället och bidra till ekonomisk tillväxt genom att fokusera på långsiktigt värdeskapande. Genom ett sådant agerande bidrar bolagen till såväl svensk tillväxt som svensk konkurrenskraft.

I statens roll som aktiv ägare av de statligt ägda bolagen ingår att löpande pröva skälen för ett fortsatt statligt ägande såväl som bolagens olika uppdrag och inriktning. Jag ser just nu inget behov av att ge förändrade eller nya uppdrag.

Anf. 2 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Låt oss vara ärliga: Sveriges ekonomi har gått och går riktigt dåligt. Jag lämnade in den här interpellationen redan i början av maj det här året. Situationen har inte förbättrats, snarare tvärtom. Vi är nu i bottenligan i EU när det gäller tillväxt, och arbetslösheten är bland de högsta i Europa. Under den här mandatperioden har antalet arbetslösa i Sverige ökat med 100 000 personer. Antalet konkurser har dessutom ökat dramatiskt bland byggföretag, småföretag och industriföretag. Investeringsplaner fryser inne.

Detta är verkligheten i Sverige hösten 2025. Sverige står och stampar medan våra grannländer visar vägen och går före.

Det här är inte bara siffror. Det handlar om barnfamiljer och hushåll där en eller båda förlorar jobbet och hushåll som har sett sina inkomster ätas upp av de höga priserna. Tio års reallöneökningar har utraderats. Vanliga hushåll har fått det allt svårare att få ihop vardagen.

SD-regeringen har hittills gjort väldigt lite för att hjälpa dem som haft det tuffast och i stället fokuserat på skattesänkningar för dem med de allra högsta inkomsterna. Nu, efter tre år, har finansministern presenterat en budget på 80 miljarder kronor utan att visa på hur den ska kunna vända utvecklingen. Regeringen saknar helt och hållet en plan för tillväxt i Sverige, för hur jobben ska jobben ska bli fler och för hur Sverige ska ta sig ur Europas bottenliga.

Herr talman! I detta läge duger det inte att säga att de statliga bolagen ska agera affärsmässigt. Statliga bolag kan faktiskt vara ett verktyg för att öka investeringarna, driva innovation och skapa nya jobb i hela landet. Om inte finansministern ser behovet av nya eller förändrade uppdrag för de statliga bolagen nu, när tillväxten står still, konkurserna ökar och hushållen går på knäna, när tänker regeringen då agera?

Anf. 3 EVA LINDH (S):

Herr talman! Sverige befinner sig i en av de svåraste ekonomiska perioderna på decennier. Som finansministern själv har sagt biter sig lågkonjunkturen fast – därför att SD-regeringen har låtit lågkonjunkturen bita sig fast. Det är faktiskt vad det handlar om. Man har hanterat inflationen, eller åtminstone arbetat för att den ska sänkas – det är bra. Men vi hade samtidigt en lågkonjunktur som man inte har gjort tillräckligt för att hantera.

Vi ser nu hur Sverige har placerat sig längst ned i Europas statistik när det gäller tillväxt. Vi har Europas näst högsta arbetslöshet; över en halv miljon människor är utan arbete. Företag går i konkurs, industrisatsningar skjuts på framtiden och hushållen har fått se tio års reallöneökningar utraderas.

Nu är vi i ett läge där väldigt många människor verkligen upplever hur lågkonjunkturen känns rakt in i mårgen. Samtidigt tittar sig en grupp i Sverige omkring och förstår inte riktigt, för de har inte drabbats av lågkonjunkturen på samma sätt. De har fortsatt att få skattesänkning efter skattesänkning, tusenlappar varje månad. De har kanske sett att kaffet eller tomaterna har blivit dyrare i handeln, men de har fått mer pengar i plånboken och har inte känt hur det skaver i mårgen.

Kanske är det därför den här regeringen missat de mest självklara lärdomarna när det gäller att ta tag i lågkonjunkturen – att göra allt som står i en regerings makt för att vända konjunkturen och få igång tillväxten. Vi vet ju att jämlikhet, ett mer jämlikt samhälle, inte bara är gott och känns bra i hjärtat utan faktiskt också är bra för ekonomin.

Om fler har råd med mer kommer också ekonomin igång. Att det har gått så dåligt för Sverige beror ju till största delen på att vanliga människor inte har råd att konsumera. Det har också finansministern själv sagt på en presskonferens.

Hur är då detta kopplat till frågan om statliga bolag? Jo, det handlar om en önskan om att göra allt som står i ens makt för att hantera lågkonjunkturen och få igång tillväxten.

Jag vill också ta upp välfärden, som är något av det viktigaste när det gäller att få igång tillväxten i en lågkonjunktur. Trots detta har man inte gjort vad som har behövts. Det svenska välfärdssamhället, som vi har varit så stolta över, krackelerar nu i grunden.

Vad kan då finansministern tänka sig att göra med de statliga bolag som hon kan styra över för att, som Peder Björk säger, både ge nya uppdrag och skapa arbetstillfällen i hela landet?

Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, Peder Björk, för den här interpellationen! Den berör två viktiga ämnen. Den berör tillväxt, och den berör hur vi förvaltar och utvecklar verksamheterna i de statligt ägda bolagen, som vi äger tillsammans.

De senaste fem sex åren har varit prövande med både krig i vårt närområde och höga energipriser. Det var en pandemi strax före som också var med och pressade upp priserna. När vi tillträdde hösten 2022 ärvde vi en inflation på 10 procent, låg tillväxt och hög arbetslöshet.

Jag delar bilden av att läget i svensk ekonomi nu är tufft i makrobe-märkelse: Konjunkturen är utdragen och alldeles för seg. Det beror naturligtvis på flera saker. En orsak är att svenska hushåll mer än andra hushåll i världen är högt belånade och mer räntekänsliga med korta räntebindingstider. Helt plötsligt såg hushållen sina bolånekostnader gå från hyfsade nivåer till att äta upp stora delar av konsumtionsutrymmet. Väldigt många som hade det tajt och tufft redan innan har nu fått det ännu tuffare när priserna är högre. Det var just därför, herr talman, som det var så viktigt att pressa ned inflationen.

Vi fyra partier med majoritet i riksdagen kunde vara återhållsamma trots att konjunkturen var knagglig och kanske skulle ha behövt en skjuts. Vi stöttade hushållen. Ännu viktigare i början var kanske också de satsningar som vi gjorde på välfärden, eftersom pensionskostnaderna sköt i höjden.

När nu inflationen är bekämpad har alltså kommuner och regioner bara i år 50 miljarder mindre i pensionskostnader. Jag är glad över att vi har lyckats med detta.

Vi såg en återhämtning i slutet av förra året. Det var glädjande. Men sedan klev Donald Trump in på arenan. Och vad gör han? Jo, han skapar otroligt mycket oförutsägbarhet och osäkerhet med sina besked om tullar. Precis som Eva Lindh säger är vissa hushåll försiktiga för att de inte kan medan andra är försiktiga för att de inte vet vad som ska hända.

Ni har hört mig tala om detta många gånger sedan jag fick det här jobbet. Tillväxt och hur vi kan få igång tillväxten på kort och lång sikt är väldigt viktiga frågor för mig. Jag är också glad över att jag nu för första gången på många år hör Socialdemokraterna prata tillväxt.

Det vi gör steg för steg och nu i budgeten är att ge en energiinjektion. Tidigare har vi sänkt skatt på arbete, i det närmaste halverat drivmedelspriserna och gjort mycket för att stötta hushållen. Men det här är en injektion. Varför? Jo, för det är bara detta som kan bryta lågkonjunkturen.

Riksbanken gör uppenbarligen bedömningen att det också behövs mer expansivitet – vi är expansiva – för att hushållen ska kunna känna framtidstro och tillförsikt. Sverige står i grunden på en stabil ekonomisk och politisk grund, och vi har goda chanser framöver.

Interpellationen handlar ju trots allt om statligt ägda bolag. Jag kan komma tillbaka till tillväxten i nästa inlägg. Många av dessa bolag är fantastiska, och de bidrar med tillväxt. Svenska Vattenfall bidrar just nu till de största investeringarna på mycket länge. Man ska vara försiktig med att kalla det "historiskt", för man kan få kritik för det, men det är alltså en väldigt stor satsning på kärnkraft. Det kommer att vara väldigt många som jobbar vid Ringhals under flera år framöver. Det handlar om tusentals människor. Man gör stora investeringar för att svenska företag ska ha tillräckligt med ren el framöver och för att vi ska kunna fortsätta vår resa med den gröna omställningen. Detta är ett exempel av många.

Herr talman! Totalt sett har de statliga bolagen över 120 000 anställda. Värdet på portföljen, alltså deras sammantagna värde, är över 800 miljarder. De bidrar. Detta att vi har tydliga avkastningskrav, att bolagen ska skapa värden, handlar just om tillväxt. De ska vara med och bidra i den svenska ekonomin, vilket de gör. Det är självklart att flera av dem kan göra det bättre. Men nej är det korta svaret på frågan om jag har tänkt ändra uppdragen nu.

Anf. 5 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Finansministern behöver inte vara orolig för att få kritik om regeringen faktiskt gör satsningar och stora investeringar. Faktum är dock att det är just detta man inte gör. Man står och stampar på samma ställe hela tiden utan att ta in det som händer och vidta aktiva åtgärder för att vända utvecklingen.

Det räcker med att titta på länderna i vår närhet. De har också i allra högsta grad påverkats av Trumps tullar, men där är tillväxten mycket bättre än i Sverige. Där ser inte arbetslösheten lika illa ut som i Sverige.

Att ducka och gömma sig bakom en internationell konjunktur håller inte. Länderna runt oss visade att om man har en aktiv politik kan man förändra situationen och skapa en högre tillväxt än vad vi just nu klarar av i Sverige. Man kan också pressa tillbaka arbetslösheten. Det duger inte att gömma sig bakom omvärldsläget.

Herr talman! Jag lyssnade på radion i morse, där finansministern med all rätt ondgjorde sig över att bankerna inte gör mer för att sänka räntan nu när Riksbanken faktiskt har sänkt sin ränta. Det som slog mig var att vi faktiskt har ett statligt bolag, en statlig bank. Hur vore det om finansministern, i stället för att sitta i medierna och kritisera bankerna lite halvvgat, skulle vara aktiv som finansminister och fundera över hur man kan använ-

da den egna statliga banken för att skapa förändring? Då kan vi göra skillnad på riktigt med de verktyg som faktiskt finns till statens förfogande.

Det kanske inte gör jättestor skillnad, men det hade kunnat göra *en* viktig skillnad. Det hade nämligen varit en signal om att regeringen tar det här på allvar och är beredd att använda alla verktyg i verktygslådan för att ta ur Sverige ur bottenrasket när det gäller tillväxt i Europa och trycka tillbaka arbetslösheten.

Herr talman! De statliga bolagen har genom historien spelat en helt avgörande roll för Sveriges utveckling. När marknaden inte har klarat av att leverera har staten gått in. Vi har byggt ut infrastrukturen. Vi har säkrat viktiga industrier. Vi har sett till att hela landet utvecklas med hjälp av de statliga bolagen.

Just nu är vi mitt i den gröna omställningen. Men investeringar i klimatsmart energi och framtidens transporter skjuts upp och till och med motarbetas aktivt av Tidöregeringen. I stället för att ta klivet framåt och skapa tillväxt riskerar Sverige att halka efter, inte bara i förhållande till våra egna ambitioner utan också jämfört med våra grannländer.

Herr talman! Frågan kvarstår: Varför väljer regeringen att passivt luta sig tillbaka i stället för att ge de statliga bolagen nya och aktiva uppdrag för att ta Sverige ur krisen och samtidigt skapa tillväxt?

Anf. 6 EVA LINDH (S):

Herr talman! En aktiv politik för tillväxt är inte symbolpolitik. Det handlar om att skapa långsiktiga förutsättningar för arbete, investeringar och trygghet. Jag känner mig frustrerad över att jag inte får svar. Har finansministern åtminstone funderat över om man skulle kunna göra mer när det gäller att använda de statliga bolagen till att skapa mer tillväxt? Vi vet ju att de statliga bolagen kan göra mycket.

Just nu ser vi att viktiga industrisatsningar riskerar att frysa inne. Där kan staten faktiskt gå in och agera. Arbetslösheten är skyhögt. Och när det är mycket sämre än i många jämförbara länder när det gäller både arbetslösheten och tillväxten kan det inte bara handla om hur konjunkturen ser ut utanför Sverige. Det handlar om hur vi använder de verktyg som vi har. Det handlar om att använda politiken för att bygga Sverige starkare. Därför är den här frågan relevant. Hur kan man använda statliga bolag när det gäller att bidra till tillväxt?

Min fråga är: Har finansministern funderat över om det finns andra möjligheter att använda de statliga bolagen när det gäller att bidra till en mer positiv tillväxt och till att ekonomin byggs starkare? Vi vet att det spelar roll för alla oss, för välfärden och för allting som vi vill göra med Sverige. Det handlar om att bygga Sverige starkare.

Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack till både interpellanten och Eva Lindh för den här diskussionen! Den är viktig.

Jag kan berätta, herr talman, hur det var när jag fick ansvar för de statliga bolagen. Jag tror att jag är den första finansministern någonsin som har det. Då var det väldigt tydligt för mig att det var en fantastisk portfölj med stora värden som staten förvaltar och utvecklar. Men jag kände också att de hade blivit lite bortglömda. Det var därför som vi satte igång ett arbete som handlade om ägarpolicy och om att förtydliga kraven och

uppgiften. Det gjorde vi också för att göra de statliga bolagen mer alerta. Ibland brukar jag säga: Att alla äger ett bolag betyder inte att ingen äger. En vd, en ordförande och en styrelse måste alltså vara medvetna om att man ska förvalta åt hela svenska folket.

Vi tog fram en ny ägarpolicy – det är precis det vi har gjort – som fokuserar på värdeskapande och på det som också interpellanten är inne på.

Dessutom är det redan i dag så att LKAB, till exempel, betyder enormt mycket för Sverige. Man bidrar med enorma värden – man är dessutom en stor skattebetalare – och med sin malm till SSAB. Det är ett exempel. Och Vattenfall är, som jag sa, ett av Europas största energibolag.

När man förvaltar bolagen ska man såklart se till att de fattar affärs-
mässiga beslut men också vara tydlig i styrningen. Vi har varit tydliga med att svenska staten, regeringen, vill ha kärnkraft.

Det som nu sker menar jag är precis det som interpellanten efterfrågar. Sedan är interpellanten en socialdemokrat i opposition och jag är moderat finansminister. Därför kan vi absolut ha skilda sätt att se på detta.

Jag skyller absolut inte på omvärlden. Det är inte bara jag som beskriver den globala ekonomin så här: När Trump klev in på banan blev det en stor osäkerhet.

Skillnaden, tror jag, när det gäller svenskar är att många svenskar har investerat och sparat – ISK och pensionssparande – mer än man har gjort i många andra länder. Det gör att man blir väldigt orolig när de här beskedet kommer. Detta är jag inte ensam om att mena.

Jag är väldigt glad för att vi som har en av de absolut starkaste statsfinanserna i världen nu kan använda den styrkan för att bryta lågkonjunkturen och förstärka hushållen på olika sätt. Det är sänkt skatt på arbete för tredje året i rad, sänkt skatt på pension, lägre förskoleavgift, halverad matmoms från den 1 april nästa år till den sista december 2027 och så vidare. Det gör skillnad. Och vi har varit aktiva under hela den här tiden.

Får jag bara komma tillbaka till den långsiktiga tillväxten. Jag ska säga någonting kort också om den kortsiktiga. Ja, det är helt klart så att flera länder i EU nu har högre tillväxt än Sverige. Men det finns tyvärr också de som har det oerhört tufft, och det är ett problem. Tyskland har haft nolltillväxt i flera år. Vi är ju beroende också av omvärlden. Alla socialdemokrater i kammaren vet att vi är det. Men vi i den svenska regeringen ska göra vad vi kan för att få fart på ekonomin nu men framför allt också långsiktigt. Jag uppskattar den ingången.

Nu har jag 45 sekunder kvar av min talartid. Då tänkte jag glädja ledamoten med att berätta om några av de saker som vi har gjort och gör. Vi gör den största satsningen på forskning och innovation någonsin, och vi gör historiska satsningar på infrastruktur. I den proposition som vi har lagt fram omhändertar vi hela underhållsskulden på väg, och vi gör det som enligt Trafikverket är möjligt på järnväg. Vi har gjort skatteförändringar som gör det enklare att driva företag. Vi gör det mer lönsamt att utbilda sig och att jobba. Vi genomför regelförenklingar. Vi gör det lättare att starta och driva företag. Vi har höjt omsättningsgränsen för moms. Vi har avskaffat kvittokrånglet. Vi utreder borttagandet av matkravet. Vi sänker tillfälligt arbetsgivaravgiften för unga och inför nya 3:12-regler, som betyder sänkt skatt för ungefär 60 000 fåmansbolag.

Ni kanske tyckte att det gick fort nu. Det beror på att min talartid är slut. Detta var ändå bara halva listan. Jag återkommer, herr talman.

Prot. 2025/26:13
26 september

Anf. 8 PEDER BJÖRK (S):

Herr talman! Det är ganska talande att finansministern väljer att prata om allting annat än om hur man kan använda de statliga bolagen för att skapa tillväxt. Man har från regeringens sida ingen idé om hur man kan använda de statliga bolagen. Men jag delar *en* uppfattning som finansministern har, och det är att vi har många väldigt bra och välskötta statliga bolag. Just därför skulle man kunna använda de statliga bolagen mer aktivt för att skapa tillväxt och sänka arbetslösheten, men vi har fått höra här i kammaren att finansministern inte är intresserad av det. Det är förvånande nu när vi faktiskt ser att hushållens ekonomi urholkas, jobben försvinner och investeringar uteblir. Det är väl precis nu som staten borde agera.

Herr talman! Om det nu är så att de statliga bolagen enligt regeringen inte kan användas mer aktivt för att skapa tillväxt borde regeringen åtminstone i sin budget som man presenterade tidigare i veckan ha haft många förslag på hur man skapar tillväxt på både kort och lång sikt.

Herr talman! Jag hörde inte någonting av det i upprabblingen av åtgärder. Det saknas faktiskt effektiva åtgärder för att skapa tillväxt. Nej, sänkta skatter är inte lösningen på allt. Vi behöver använda fler verktyg för att vända utvecklingen.

Herr talman! Att, som regeringen gör, stå passiv mitt i en ekonomisk kris är inte ansvarstagande. Nej, Sverige behöver en ny riktning för att man ska skapa tillväxt, skapa jobb och framför allt, herr talman, ge människor framtidstro.

Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag förstår att det är jobbigt för många socialdemokrater att sitta på läktaren och ibland smågnälla eller bara vara allmänt småtrötta och hoppas att de ska vinna val. Jag förstår att det är jobbigt att inte vara med i matchen.

Jag nämnde bara några saker av allt det vi gör för att fokusera på både långsiktig och kortsiktig tillväxt. Just nu handlar det också om att bryta lågkonjunkturen, som är utdragen, och stärka hushållen så att de får framtidstro.

Det är enorma satsningar, herr talman. Vi ska inte underskatta dem. Allt jag nämnde om infrastruktur, forskning och energisystem är viktigt. Men tänk också på de investeringar som vi gör tillsammans i försvaret just nu.

De investeringarna, tillsammans med de fängelseplatser som nu byggs, kommer att leda till väldigt många fler arbetstillfällen i Sverige, vilket kommer att förändra svensk ekonomi och arbetsmarknad. Det är enormt stora projekt som också kommer att påverka tillväxten, och det tar tid. Vi kanske inte har tänkt på den typen av offentliga investeringar tidigare, för vi har även haft andra behov. Nu är behoven många på många ställen, och vi gör enorma investeringar. Detta kommer att påverka tillväxten. Nästa år räknar vi med en tillväxt på drygt 3 procent, och delar av det handlar om effekter av budgeten. Det är så prognosmakare gör och såklart även våra tjänstemän på Finansdepartementet.

Svar på
interpellationer

Jag har full förståelse för att Socialdemokraterna inte håller med mig, men jag tror att det kan vara bra att se vad som görs och säga som det är: Vi är aktiva, och det är stora investeringar som görs.

Jag går till jobbet tidigt på morgonen varje dag med Sveriges bästa för ögonen, både för dem som lever här och nu och för framtida generationer. Steg för steg gör vi det som borde ha gjorts för länge sedan. Och för att säga något kort gällande tillväxten: Det handlar också om skatter. Det handlar också om att möjliggöra och underlätta för människor att konsumera.

Jag kan påminna er här inne och er som ser på debatten att här i Stockholm, Socialdemokraternas skyltfönster, har man höjt skatten två år i rad för helt vanliga människor. Ändå blir inte kvaliteten särskilt mycket bättre. Vi gör lite tvärtom.

Trevlig helg!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2024/25:696 om värdesäkring av välfärden

Anf. 10 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig hur jag ser på förutsättningarna att värdesäkra finansieringen av välfärden och om jag avser att vidta några åtgärder för att finansiera välfärdens finansiering.

Kommunerna och regionerna har genom den kommunala beskattningsrätten ett långtgående ansvar för finansieringen av sin verksamhet. Skatteintäkterna står också för den absolut största delen av kommunernas och regionernas intäkter. För skatteunderlagets utveckling har regeringens politik för en ökad tillväxt och en återupprättad arbetslinje en stor betydelse. Den kommunala ekonomin påverkas också av flera andra faktorer, till exempel pris- och löneutvecklingen, den demografiska utvecklingen och förmågan att utveckla nya och mer effektiva arbetssätt.

Regeringen värnar om ordningen med en stram budgetprocess, där olika utgifter ställs mot varandra och utgiftsökningar prövas utifrån ett på förhand fastställt ekonomiskt utrymme som ges av utgiftstaket och över-skottsmålet. I detta ingår att väga en eventuell ökning av statsbidragen till kommuner och regioner mot andra åtgärder och att inför varje budget bedöma hur stora bidrag som är lämpliga.

Även om det ekonomiska läget är osäkert, till följd av osäkerheten i omvärlden, förväntas kommunernas och regionernas ekonomi förbättras under 2025 och 2026. Regeringen följer utvecklingen noga och har visat att ekonomiska tillskott till kommunsektorn prioriteras när behoven anses vara stora.

I detta osäkra ekonomiska läge är det viktigare än någonsin att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik där skattemedlen används effektivt och där de behövs allra mest. I dagsläget är en automatiserad värdesäkring av de generella statsbidragen inte något regeringen som överväger.

Anf. 11 EVA LINDH (S):

Herr talman! Den här debatten är tänkt att handla om välfärden och förutsättningarna för välfärden – för vår omsorg, äldreomsorg, skola och allt annat som är så viktigt för oss alla.

Låt mig börja i ekonomin, som även statsrådet berörde. Sverige befinner sig i ett otroligt allvarligt ekonomiskt läge. Vi har en tillväxt som placerar Sverige i Europas bottenliga. Mer än en halv miljon människor går arbetslösa, också det väldigt dåligt jämfört med andra länder i Europa.

Vad behöver göras i detta ekonomiska läge? En viktig insats som regeringen skulle kunna göra för att få igång ekonomin är att satsa på välfärden. Vi vet nämligen att just satsningar på välfärden är ett av de smartaste och mest effektiva sätten att få en stabil, långsiktig och trygg ekonomi. Att stärka välfärden är bra för oss alla.

Men varje gång under den här mandatperioden som vi har pratat om mer resurser till välfärden säger regeringen att det inte går. Då kan vi nämligen inte hantera inflationen. Det är dock inte sant. Det som Sverige har stått inför är inte bara en hög inflation, utan vi kämpar också med en djup lågkonjunktur. Att satsa på välfärden är därför bra för oss alla – för äldreomsorgen, skolan, omsorgen och allt det där viktiga, men det är också bra för ekonomin.

I det här läget borde alltså regeringen göra det som vi socialdemokrater önskar, nämligen stärka den svenska välfärdsmodellen. Men nu blir också kontrasterna i politiken väldigt tydliga. När välfärden nu är så helt avgörande borde man se att det inte är en kostnad utan en investering i trygghet, sammanhållning och tillit.

Vad handlar då en värdesäkring av välfärden om, herr talman? Jo, det handlar om att kommuner och regioner ska veta vilka resurser man har för nästa år. Finansministern stod här tidigare och sa att nu sjunker kostnaderna för pensionerna, för nu är inflationen lägre. Men kommuner och regioner har kämpat hårt med det här under flera år. Regeringen har inte gjort någonting, och kommuner och regioner fortsätter att kämpa med sin ekonomi.

Civilministern är ansvarig politiker för kommuner och regioner, och jag förväntar mig att han är ute och träffar kommun- och regionpolitiker. Då vore det märkligt om han inte hör hur tufft det är för många kommuner och regioner.

Vad innebär detta? Min omsorg handlar ju inte bara om lokalpolitikerna. Jag känner för dem; jag har själv varit kommunalråd. Men det handlar om vad det innebär för de tuffa beslut som behöver tas nu. Nu är det ju inte bara så att vårdköerna har växt under alla de år som SD-regeringen har styrt, utan nu måste man dra ned på ännu mer. Velfärden är hotad.

Anf. 12 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Den här regeringen består av kvacksalvare och lurendrejure. Man talar om hur viktig och värdefull välfärden är. Man talar om hur man försöker hjälpa de pressade hushållen och att man vill se en fungerande sjukvård. Jag har ännu inte hört att man anser att arbetslösheten är ett särskilt stort problem, men de 100 000 som har blivit arbetslösa under den här regeringen skulle nog tycka att det är det, precis som vi i oppositionen gör.

Nu hör vi från ministern att man låtsas att ansvaret för välfärden ligger på någon helt annan, att det skulle vara kommunerna och regionerna som är ensamt ansvariga för välfärden, trots att det är ett uppdrag som staten har gett till dem.

Herr talman! Regeringens politik går ut på att göra de fattiga fattigare och sig själva i regeringen rikare. Det gör man genom att sänka skatterna. Det är nämligen så att skatter är det som finansierar vår gemensamma välfärd, och regeringen kommer att ha sänkt skatterna med 100 miljarder under den här mandatperioden när man är klar. Det är pengar som skulle ha gått till välfärden, till sjukvården och skolan. I stället har man valt att stoppa dem i sina egna fickor. Jag tycker att det är ynkligt.

Herr talman! Jag har svårt att inte dra paralleller till det som pågår i Israel. Med tanke på att ministern är kristdemokrat, att det råder massväld i Gaza just nu och att ministrarnas egen partiledare anser att Israel gör världen en tjänst måste jag ändå lyfta fram att det som pågår i Gaza är fruktansvärt. Det är brott mot mänskligheten som begås där.

Det är inte nog med att Kristdemokraterna anser att barnen i Gaza ska svälta. De tycks också anse att barnen i Sverige ska svälta eftersom de vill göra barnens familjer fattigare. De bedriver en aktiv politik gentemot kommunerna, som ministern själv säger är ansvariga för välfärden, och säger till dem att de inte ska ge familjerna tillräckligt med pengar för att barnen ska få mat. Det blir ju resultatet när man inför bidragstak, som regeringen vill göra. Det är en del av välfärden.

Jag tycker att ministern och regeringen borde vara lite ärligare. Är det inte så att de anser att välfärden inte är särskilt viktig för dem själva och deras närmaste och att de tycker att välfärden borde skäras ned – helst upphöra? Anser de inte att det borde vara vars och ens eget ansvar att betala för sin sjukvård, skola och äldreomsorg och att om man inte har råd får man skylla sig själv? Jag tycker att det vore ärligare att säga detta, för det är det regeringen faktiskt bedriver som sin politik. Ministern ska få möjlighet att svara på det.

Anf. 13 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Det där var nog ett av de mer uppseendeväckande inlägg jag har hört i mina debatter, måste jag säga, så det är svårt att veta var jag ska börja. Mina fyra minuter kommer definitivt inte att räcka till för att besvara alltihop.

Gonzalez Westling sa att regeringen består av lurendrejare. Jag tycker att hela inlägget nyss var just lurendrejeri på väldigt hög nivå vad gäller mycket av det som sades.

Jag måste ändå bara få säga något om Gaza. Att min partiledare Ebba Busch skulle ha sagt att det som sker i Gaza nu är bra politik, att det är rätt att svälta ut en befolkning och att vi skulle stödja att barn får svälta i Gaza och i Sverige är ingenting annat än ren lögn. Det hon sa var att vi borde stå bakom arbetet med att oskadliggöra Hamas. Men de metoder som används försvarar vi naturligtvis inte fullt ut. Det var också därför regeringen i går presenterade ett beslut om ökat stöd till civilbefolkningen i Gaza för att mat, vatten och mediciner ska komma in.

Vi är nu ett av de länder i världen som ger störst nominella belopp för att förbättra för civilbefolkningen i Gaza. Sverige för en politik där vi vill förbättra och öka stödet till civilbefolkningen i Gaza. Men vi står naturligtvis också upp för Israels rätt att existera, försvara sitt lands territorier och bekämpa Hamas. Vi måste kunna göra båda delarna.

Det är helt korrekt att regeringen har valt att sänka skatterna. Sverige har nu det lägsta skattetrycket sedan 70-talet. Det tycker jag är bra. Det är en borgerlig regerings uppgift att få ned skattetrycket och att inte minst sänka skatten för löntagare.

Vi genomför nu det nionde jobbskatteavdraget. De kritiserar varje gång av både Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, men inte ett enda jobbskatteavdrag har tagits bort när Socialdemokraterna haft chansen att göra det, utan man accepterar skattesänkningarna i efterhand. Man inser att det är dålig politik att höja skatten för löntagare.

Jag kan påminna om att Gonzalez Westlings Vänsterpartiet var med och röstade fram en regering och en statsminister som exempelvis slopade värnskatte. Jag tycker att även det blev till lurendrejeri i argumentationen.

Jag är stolt över att regeringen har lagt mycket resurser på att få ned skattetrycket. Det ska bli mer lönsamt att jobba. Människor ska få behålla mer av sin lön när skatten är betald. Sedan början av mandatperioden 2022 har en löntagare fått 5 000 kronor mer i plånboken att röra sig med. Jag tycker att det är bra, eftersom hushåll drabbats mycket hårt av de stigande priser vi ärvt av den förra regeringen. Vi har fått ned inflationen, och därmed har vi fått ned räntorna. Vi ser stigande reallöner och lägre skattetryck. Det tycker jag är bra för de svenska hushållen. Det innebär också att tillväxten och den inhemska efterfrågan kan komma igång.

För att komma tillbaka till ämnet för dagen, nämligen kommunernas ekonomi och finansieringen av välfärden, är det viktigaste vi kan göra för kommunsektorns ekonomi att få upp tillväxten och få igång den inhemska efterfrågan. Det kommer nämligen att leda till bättre skatteunderlag, och ett ökat skatteunderlag är det i särklass viktigaste instrumentet för att kommunernas ekonomi ska förbättras.

Anf. 14 EVA LINDH (S):

Herr talman! Jag vill återkomma till några ord i statsrådets svar. Han sa: "I detta osäkra ekonomiska läge är det viktigare än någonsin att bedriva en ansvarsfull ekonomisk politik" – absolut, det håller vi med om – "där skattemedlen används effektivt och där de behövs allra mest." Jag tror att ganska många som jobbar i sjukvården, äldreomsorgen och skolan tänker att det är hos dem medlen behövs allra mest. Men det man ser nu är ju de största nedskärningarna i skolan på mycket länge, vårdköer som ökar och en äldreomsorg som har glömts bort.

Vi var väl ändå eniga under pandemin – det tyckte jag mig i alla fall höra – om att äldreomsorgen skulle sättas i blyxtbelysning. På den skulle det verkligen satsas. Men var blev de satsningarna av? Ibland har jag fått som svar att Sverige har en äldreminister. Men det räcker ju inte med en minister om man inte har en politik. Det behövs satsningar för att säkra välfärden och göra våra invånare trygga och för att stärka ekonomin och samhället. Det behövs ett starkare samhälle, inte ett svagare samhälle – särskilt i tider av ekonomiska svårigheter.

Jag är lite bekymrad över läget. Man säger att man gör satsningar, men det är faktiskt inga satsningar. Vi såg det till exempel när utbildningsministern pratade om satsningar på 4,3 miljarder. Egentligen är de nere på en halv miljard. Samtidigt kämpar man i skolan med följderna av hög inflation och andra svårigheter med att helt enkelt ge våra barn en bra utbildning och en bra skola. Det vi pratar om och det vi behöver göra är att finansiera välfärden långsiktigt.

Vi kan inte ha en situation där kommuner och regioner varje år tvingas leva i ovisshet om hur resurserna kommer att se ut nästa år. Vi kan inte ha en utveckling där vård, skola och omsorg ständigt får kämpa i uppförbacke, där planeringen kortsluts och där personalen, som gör allt för att människor ska få den vård och omsorg de behöver, pressas till bristningsgränsen. Värdesäkring av välfärden handlar om rättvisa och ansvar och om att gemensamma resurser följer kostnadsutvecklingen och inte urholkas så att det blir som det har blivit nu. Allteftersom har äldreomsorg och skola fått mindre pengar trots löften om satsningar.

Varför kan inte statsrådet och den SD-styrda regeringen ens överväga att värdesäkra välfärden eller åtminstone göra reella satsningar? Sådana behövs.

Anf. 15 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Jag förstår att sanningen ibland gör ont, särskilt när man känner sig träffad. Det är ändå ett faktum att regeringen vill att barn i Sverige ska svälta. Så är det. När man inför ett bidragstak och säger att familjer inte ska kunna få pengar så att de kan överleva vill man indirekt att barnen inte ska få mat. Det är ett faktum. Det är vad som händer. Varifrån ska de annars få pengar?

Vi vet svaret. Det har redan gjorts utredningar, efter att detta införts i Danmark. Det blev försämrade skolresultat och ökad kriminalitet. Är det kanske det som är regeringens målsättning?

Låt mig återgå till frågan om värdesäkring, som är ämnet för debatten. Jag vet svaret, eftersom jag ställt samma fråga till ministern förut. Det svar jag fick då var att man visst skulle kunna värdesäkra välfärden men att det då blir mindre pengar över till reformutrymmet. Detta reformutrymme är skattesänkningar. Det är regeringens enskilt största budgetpost varje år. Det betyder att regeringen och ministern väljer att sänka skatterna för alla men mest för sig själva. En brevbärare fick förra året 175 kronor mer per månad, medan statsministern fick 4 700.

Detta är ett faktum, och man väljer att göra det här. Samtidigt ser vi välfärden successivt monteras ned tills det inte finns något kvar. Regeringens målsättning är, herr talman, att var och en ska betala för sin egen välfärd.

Anf. 16 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag vill ge en enda kommentar om det sista inlägget, men bara för att lyssnarna inte ska tro på detta lurendrejeri. Regeringen vill *inte* att barn ska svälta i Sverige. Regeringen vill *inte* att var och en ska betala sin egen välfärd.

Vi står för en skattefinansierad välfärd med egenavgifter inom vissa områden, precis på det sätt som har gällt oavsett om det varit borgerliga eller socialdemokratiska regeringar. Välfärden finansierar vi gemensamt

och solidariskt. Ju mer vi satsar på en tillväxtfrämjande politik, desto större förutsättningar har vi att behålla detta system. Det är fakta.

Låt mig gå över till Eva Lindhs inlägg och interpellation, som är huvudtemat för debatten. Under 2023 och 2024, när ekonomin för kommunsektorn var som allra tuffast och man inte minst var mycket utsatt för den höga inflationen, gav regeringen stora tillskott. I den första budgeten gick en tredjedel av reformutrymmet till kommunsektorn. I den andra budgeten gick 40 procent av reformutrymmet dit. Vi prioriterade välfärden och kommuner och regioner mycket hårt i våra två första budgetar, eftersom det ekonomiska läget var mycket tufft.

Sedan lyckades vi få ned inflationen. Inflationsbekämpningspolitiken var framgångsrik. Detta har i år, 2025, gett 50 miljarder mer till kommuner och regioner att röra sig med jämfört med åren innan bara på grund av den nedtryckta inflationen, eftersom hög inflation får direkt påverkan på kommunernas och regionernas pensionsavsättningar. Bara genom att trycka ned inflationen lyckades vi frigöra 50 miljarder kronor för kommunsektorn.

Nu ser vi att skatteunderlaget nästa år utvecklas bättre än normalt, vilket gör att ekonomin kommer att bli ännu ljusare 2026. Det är väldigt positivt.

Därtill kommer regeringen med ett antal riktade statsbidrag till inte minst hälso- och sjukvården för att man ska kunna fortsätta arbetet med att korta vårdköerna. Det är ett tufft arbete, men vi är fast beslutna att korta vårdköerna. Vi ger nu substantiella tillskott för det. Vi ökar också anslagen till psykiatrin, elevhälsan och mycket annat inom skolan. Kommunsektorn får alltså mer pengar till skolan och hälso- och sjukvården.

Det narrativ som ges här om att regeringen inte gör någonting, inte ger kommunerna några pengar och inte gör några satsningar på välfärden stämmer helt enkelt inte. Regeringen har gjort stora insatser inom kommun- och regionsektorn för att de skulle slippa göra stora neddragningar under år av tuffa ekonomiska förutsättningar.

Kommunerna är dock inne i stora demografiska förändringar. Det blir allt färre barn i förskole- och skolåldern, och allt fler äldre över 80 år kommer att behöva hemtjänst och vård- och omsorgsboenden. Det gör att resurser kommer att behöva föras över från skolväsendet till äldreomsorgen framöver. Det som ibland kan se ut som neddragningar kan i själva verket vara anpassningar till demografiska förändringar.

Eftersom äldreomsorgen nämndes vill jag även säga något om den. Den ligger mig varmt om hjärtat, och jag var ansvarig för den i Stockholm under förra mandatperioden. Regeringen fortsätter med Äldreomsorgslyftet, som varit en bra satsning och ett bra sätt för att stärka äldreomsorgen och höja dess kvalitet.

Anf. 17 EVA LINDH (S):

Herr talman! Jag blir frustrerad. Om du inte har 20 spänn – jag säger inte att det är regeringen som har tagit dem – men får 1 spänn av mig och jag säger att du nu ska vara glad är precis den situationen som har varit ute i välfärden. Inflationen har gjort att läget varit väldigt tufft, och SD-regeringen har svikit välfärden. Den har inte gett de resurser som behövs för att klara vård, äldreomsorg och skola. Sådant är det faktiska läget.

Prot. 2025/26:13
26 september

Svar på
interpellationer

Det är jättebra att regeringen ger pengar till Äldreomsorgslyftet, men inte en spänn går till äldreomsorgen. Det är verksamheten som behöver pengar för att kunna ge en bra äldreomsorg för våra äldre, som har kämpat ett helt liv för att bygga vårt samhälle. Men när de verkligen behöver samhället sviker regeringen dem genom att inte ge de resurser som behövs.

I och med den här budgeten har vårdköerna ökat. Har ministern inte sett det? Vet han inte om att de har ökat? Vet han inte om att det görs neddragningar i skolan? Vet han inte hur det ser ut inom äldreomsorgen?

Det som behövs är fundamentalt bra med resurser till skolan, vården och äldreomsorgen. Det behöver Sverige. De som är i behov av det som samhället kan ge är värda det.

Anf. 18 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Låt mig reda ut något med tanke på de påståenden som kastats runt i debatten. Sverige har ingen SD-regering. Sverigedemokraterna ingår inte i regeringen, utan det gör Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Vi har dock ett parlamentariskt samarbete med Sverigedemokraterna för att få igenom bland annat vår budget. Demokratin funkar så att det behövs en majoritet i kammaren, och därför har våra fyra partier formerat sig. Men Sverigedemokraterna ingår inte i regeringen, och därmed kan det per definition inte vara en SD-regering.

Det tas också till våldiga bröstoner i denna debatt. I det budgetalternativ Socialdemokraterna lägger fram vill de stärka kommunsektorn med några promille mer jämfört med regeringen, och dessa promille skulle vara avgörande för om välfärden behålls eller raderas. Så är det givetvis inte. Det absolut viktigaste för kommunsektorn, utöver statsbidragen, är hur ekonomin utvecklas, att skatteunderlaget stärks och att inflationen hålls i schack. Detta har vi skapat. Inflationen har gått ned, och från och med nästa år stärks skatteunderlaget betydligt, vilket kommer att ha en mycket stor effekt på kommunsektorns ekonomi.

Regeringen har under hela mandatperioden stärkt kommunernas ekonomi. I våra två första budgetar höjde vi de generella statsbidragen substantiellt, och vi har också gett riktade statsbidrag till hälso- och sjukvård, skola och äldreomsorg. Det handlar inte minst om det viktiga arbetet med att korta vårdköerna, vilket vi jobbar mycket intensivt med. Det är ett svårt arbete, men vi jobbar målmedvetet med det. Viktiga satsningar är också att stärka psykiatrin och elevhälsan.

Tack för debatten!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2024/25:697 om social dumpning

Anf. 19 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig om jag tänker ta initiativ till en utredning eller åtgärder som förhindrar social dumpning.

Aktiv medverkan till bosättning i annan kommun handlar i praktiken om hur kommuner agerar mot socialt utsatta personer, om tillgången på bostäder och om möjligheterna att skaffa sig ett arbete som det går att försörja sig på.

I regleringsbrevet för 2024 hade länsstyrelserna i uppdrag att inom ramen för sitt ordinarie arbete redovisa om kommunerna inom länet aktivt medverkar till att deras kommuninvånare bosätter sig i andra kommuner. Av rapporteringen i årsredovisningarna framkommer en blandad bild. I vissa län förekommer aktiv medverkan inte alls medan det i andra län finns kommuner som upplever att de både tar emot och bidrar till att personer flyttar till andra kommuner. Det är svårt att dra några bestämda slutsatser om hur utbrett tillvägagångssättet är och vad det har fått för konsekvenser, men det har inte framkommit att det i nuläget används i någon större omfattning. Jag har inte heller uppmärksammat på frågan i mina återkommande möten med kommuner runt om i landet.

En stor andel av dem som tidigare flyttat genom aktiv medverkan har varit nyanlända. Sedan en tid tillbaka har antalet personer som har beviljats uppehållstillstånd av skyddsskäl i Sverige minskat kraftigt. För dem som kommer är goda förutsättningar för mottagandet centralt för att integrationen ska fungera.

Regeringen har tillsatt en utredning om ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända. Utredningen överlämnade i våras sina förslag, som bland annat ger kommunerna ett större inflytande över hur många nyanlända de ska ta emot, vilket innebär att en ny modell för etableringsboende bör införas. I normalfallet ska nyanlända ha rätt till ett sådant boende i 36 månader. Utredningen bedömer att förslagen i viss mån kan motverka att kommunerna aktivt medverkar till att nyanlända flyttar till en annan kommun. Betänkandet har varit ute på remiss, och frågorna bereds nu i Regeringskansliet.

Det kommunalekonomiska utjämnningssystemet spelar också en viktig roll i sammanhanget eftersom det skapar likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner trots att det finns skillnader i förutsättningar.

Regeringen är mån om att det finns ett välfungerande samarbete mellan kommunerna och fortsätter därmed att följa frågan.

Anf. 20 EVA LINDH (S):

Herr talman! I Sverige pågår en tyst men djupt ovärdig verksamhet. Den kallas social dumpning. Det handlar om att kommuner, företrädesvis kommuner som har det lite bättre ställt, ser till att människor i behov av stöd ”erbjuds” en bostad i en annan kommun, inte för att de själva vill flytta utan för att kommunen vill flytta på dem. Konsekvensen blir att människor rycks upp från sina liv, nätverk och möjligheter till stöd och att barn tvingas byta skola, lämna sina kompisar och sin trygghet. Barn med särskilda behov riskerar dessutom att inte få den hjälp de behöver i den nya skolan, som ofta redan är pressad.

Vad gör det med ett barn när samhället säger ”du hör inte hemma här”? Vi vet svaret: Det skapar otrygghet, sämre skolresultat och i förlängningen ökade klyftor mellan barn.

Vad händer med vuxna människor som tvingas flytta till kommuner med svagare arbetsmarknad, så som oftast är fallet? Då försvinner chanserna till jobb, och steget till egen försörjning blir ännu längre.

Utanförskapet växer med en politik som inte löser problem utan skapar nya.

Den tidigare S-ledda regeringen tog denna fråga på allvar. Den tillsatte en utredning för att få veta inte bara mer utan vad som behövde göras. Men ett av SD-regeringens första beslut var att lägga ned utredningen. Den vänder inte bara barnen och familjerna ryggen utan även de kommuner som slår larm.

En bidragande orsak är att bostadsbyggandet har rasat, och många kommuner bygger inte bostäder för de människor som verkligen behöver en plats att bo på.

Flera kommuner har slagit larm. Det är kommuner som redan kämpar med hög arbetslöshet eller pressad ekonomi. Dessa kommuner får bära ansvaret när starkare kommuner skjuter över det på dem. De gör sitt bästa för att med värdighet ta emot människor, men de får inget stöd av regeringen.

Mitt uppe i detta säger civilministern att det finns viktigare frågor. I sitt svar säger civilministern till och med att han har svårt att dra några bestämda slutsatser om tillvägagångssättet och hur det ser ut. Låt mig då säga till civilministern att han själv kan ta kontakt och besöka de kommuner som kan berätta hur läget är. För ett par veckor sedan besökte jag ett par av dessa kommuner, och detta är inte ett avslutat kapitel; detta pågår. Det räcker att civilministern avsätter ett par dagar och besöker dessa kommuner för att se hur verkligheten ser ut. Det räcker inte att åka till landshövdingeslott och äta middagar, utan civilministern behöver besöka de kommuner han har ansvar för.

Tar civilministern inte denna fråga på allvar?

Anf. 21 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret på Eva Lindhs angelägna interpellation.

Denna fråga har jag och flera av mina socialdemokratiska kollegor debatterat löpande under mandatperioden eftersom vi anser att frågan är mycket viktig.

Oavsett om regeringen och statsrådet Erik Slottnér tycker att det här är viktigt eller inte så tycker vi det. Vi vet en hel del eftersom vi tillsatte en statlig utredning tidigare. Den kom väldigt långt, men tyvärr lades den ned.

Jag blir nyfiken på att diskutera mer när jag tar del av statsrådets svar på Eva Lindhs interpellation här i dag. Det är nästan som att problemet inte längre finns. Mängden asylsökande till Sverige har minskat kraftigt sedan den tid då inte minst Magdalena Andersson, som dåvarande finansminister, påbörjade en omläggning av svensk asylpolitik. Jag kan dock upplysa statsrådet om att migration till och från Sverige pågår.

Jag kan också upplysa statsrådet om att det finns en akut risk att den sociala utsattheten i Sverige ökar, inte minst på grund av den politik som Tidöregeringen för under den här mandatperioden. Det är fortfarande så, herr talman, att kvinnor utsätts för mäns våld. Det pågår våld i nära relationer. Och det är fortfarande så att människor drabbas av psykisk ohälsa och missbruksproblematik. Det är en bred kategori av människor som kommer att behöva kommuners insatser och stöd. Det vet vi.

Vi vill bekämpa allt detta. Men vi vill också se åtgärder mot det fenomen som vi är rätt säkra på finns, nämligen social dumpning, som Eva Lindh beskrev i sitt första inlägg och som vi ställer frågor om. En sak som jag vill stryka under, herr talman, är att det nog i grunden handlar mycket

om att ett fåtal kommuner – absolut inte en majoritet – är njugga när det gäller att ta sitt kommunala bostadsförsörjningsansvar.

Man vill inte satsa på att det ska byggas adekvata bostäder i den egna kommunen, herr talman, trots att man har ett kommunalt planmonopol och trots att man har möjligheten att ha ett kommunalt allmännyttigt bostadsföretag, möjligheten att ha sociala kontrakt, möjligheten att använda sig av förturer och reservationer, möjligheten att ställa ut kommunala hyresgarantier och möjligheten att bevilja kommunala bostadsbidrag. Man kanske inte alltid vill det.

Jag vill ställa frågan rakt till ansvarigt statsråd Erik Slottner: Varför ska vi acceptera att välmående kommuner inte tar sitt lagliga kommunala bostadsförsörjningsansvar utan dumpar enskilda utsatta människor utanför kommungränsen?

Anf. 22 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Först vill jag säga att det finns lite olika versioner i kommunerna när det gäller varför fenomenet uppstår och vad det egentligen är man gör.

Vi vet att det finns privata hyresvärdar som är inblandade i detta, men det finns självfallet hinder för hur långt vi kan reglera det. Vi har ingen kommunarrest, och privata hyresvärdar är fria att hyra ut sitt bostadsbestånd oavsett var i Sverige det finns. Det är alltså inte så enkelt som det framstår här i debatten.

Eva Lindhs fråga i interpellationen var om regeringen avser att ta initiativ till en ny utredning. Nej, något sådant initiativ finns inte. Det finns andra saker som vi tycker är mer prioriterade än detta i Kommunsverige. Det är helt korrekt.

Den utredning som den förra regeringen tillsatte och som vi avbröt hann komma en bit på vägen. Jag träffade utredaren och kunde konstatera att inget av de förslag som de hade jobbat med och som skulle ha lagts fram låg under mitt ansvarsområde som civilminister, utan de rörde lagstiftning som låg under andra departement. Det tycker jag är intressant.

Även om det var en av mina företrädare som civilminister som tillsatte utredningen – jag tror att det var Lena Micko – skulle lagstiftningen förmodligen inte ha blivit hennes heller, utan den rörde andra departement. Detta kan också vara intressant att säga i sammanhanget.

Jag tycker att en del av den politik som regeringen har bedrivit och bedriver under mandatperioden – med minskad migration, en ny bosättningslag och ett mycket aktivt arbete mot hemlöshet, som förstärks ytterligare med 50 nya friska miljoner i budgeten för att uppfylla målen i hemlöshetsstrategin och där vi lägger mer pengar på exempelvis Bostad först – bidrar till att minska problematiken med det vi kallar social dumpning.

Sedan har Eva Lindh och jag tidigare i denna kammare haft en diskussion om huruvida det är ett bra sätt att träffa kommunerna på länsstyrelsernas residens. Jag tycker att det är väldigt bra. När jag träffar landshövdingar ber jag alltid om att få träffa kommunföreträdare. Jag tycker att det har varit ett bra sätt att träffa så många kommuner som möjligt, för det är i princip omöjligt eller i alla fall väldigt svårt för mig att fysiskt besöka samtliga 290 kommuner under en mandatperiod. Att samlas hos landshövdingen och få mycket bra diskussioner över en god bit mat är inte alls så tokigt.

Prot. 2025/26:13
26 september

*Svar på
interpellationer*

Utöver detta gör jag många kommunbesök där jag prickar in kommunen enligt gps:en. Det har jag gjort väldigt mycket, och jag besöker inte bara residenskommunerna och de större kommunerna utan också många mindre kommuner. Mitt första kommunbesök var i dåtidens minsta kommun, Bjurholm. Den är inte minst längre men var det då.

Jag var även i Gullspång och många andra kommuner just för att visa att jag vill vara i både mindre och större kommuner. Jag har alltså inget dåligt samvete vad gäller mitt kontaktnät med kommunföreträdare under den här mandatperioden, utan jag är faktiskt en väldigt aktiv minister i det avseendet.

Jag kan bara konstatera att under alla de möten som jag har med kommunföreträdare kommer frågan absolut upp ibland men inte i den omfattning som jag kanske hade väntat mig efter att ha deltagit i en del debatter här i kammaren. Jag har inte bilden att det här är det största bekymret ute i Kommunsverige.

Vi har gett ett uppdrag till länsstyrelsen, och jag vet att Linköpings universitet forskar om den här frågan. Det blir intressant att se vad man kommer fram till i rapporten.

Anf. 23 EVA LINDH (S):

Herr talman! Vi har fått några svar i dag.

Ett: Den här ministern och den här regeringen skiter i frågan. Ursäkta språket! Man prioriterar inte, man tycker inte att det är viktigt och man bryr sig inte. Då har vi fått det klart för oss.

Jag närde en förhoppning i de tidigare debatterna vi hade. Civilministern sa att man hade sett och förstått problemet. Grund nummer ett för att åtgärda något är ju att åtminstone inse problemet. Nu står det klart att det inte prioriteras och att det inte är viktigt.

Två: Civilministern fortsätter att tycka att det är ett jättebra sätt att bjuda in kommuner. Gör gärna det! Åk till landshövdingarnas slott, och bjud in kommuner på middag – *fine!* Det är väl bra, men det räcker uppenbarligen inte för att få höra de utmaningar som kommunerna har.

Jag ska tala om något för civilministern. Jag har mött många kommuner som pratar om och lyfter upp denna fråga, men de vill inte gärna göra det väldigt öppet och tydligt, så som några kommuner vågar göra. De tar kanske inte upp det på lunchen eller middagen på slottet, och det är just därför jag tar upp det här som en poäng. Man måste ju som sagt veta om och inse att det finns ett problem innan man kan åtgärda det.

Det finns några kommuner som har orkat, vågat och klarat av att lyfta fram hur det ser ut för dem, till exempel Ljusnarsberg och Fagersta, som jag besökte i augusti. De vågar berätta om situationen så som den är. Varför är det här så känsligt? Jo, därför att man känner själv att man inte vill peka finger åt de människor som har känt sig tvingade att flytta. Men det här är ett problem, för det är många gånger välmående kommuner som skickar invånare som de inte vill ta ansvar för till andra kommuner, som oftast har ett mycket sämre arbetsmarknadsläge och sämre ekonomi. Vad innebär det för de kommunerna? Jo, det innebär otroligt tuffa prioriteringar. Om civilministern åker dit kan han få se siffror på det, för man har räknat ut det och kan visa på det för den som är intresserad av att få veta sanningen.

Det innebär också tuffa förutsättningar för de människor som vi pratar om. Och nej, även om invandringen till Sverige har minskat har inte den sociala dumpningen minskat, för det är inte bara den gruppen vi pratar om. Det är människor som har det tufft överlag, så det här pågår. Det fortsätter. Min djupa frustration handlar om de här människorna, som hamnar i ett väldigt tufft läge.

Om civilministern skulle klara av att åka till de här kommunerna kan han också åka till områdena som det handlar om, som inte underhålls, och se läckande avloppsrör och annat trasigt. Det är förskräckligt och inte värdigt för människor som lever och bor i Sverige, och jag vet att det pågår.

Anf. 24 MARKUS KALLIFATIDES (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för tidigare inlägg!

Jag får väl helt enkelt ge ett eko av Eva Lindhs konstaterande. Den här regeringen marginaliserar och osynliggör ett allvarligt samhällsfenomen, där redan utsatta människor utsätts ännu lite till, och nyfikenheten från statsrådet och den här regeringen på att djuploda i den frågan upplever jag som provocerande liten.

I mitt fall har det under den här sommaren räckt att läsa tidningen. Där har kommunföreträdare vittnat om att social dumpning pågår i Sverige nu, på precis det sätt som min kollega Eva Lindh har beskrivit inte bara i dag utan i ett flertal interpellationsdebatter. Men det kommer ingen ny utredning och inga särskilda åtgärder.

Jag medger att detta blir en retorisk fråga. Jag förväntar mig kanske inte något glasklart svar. Men jag undrar, för jag kan inte komma ifrån misstanken, om det möjligen är så att det för den här regeringen och det här statsrådet, Erik Slottner, först och främst är viktigt att inte stöta sig med högerpartiers kommunalråd i välbeställda kommuner där detta har sitt ursprung. Är det möjligen så att det är det som hanteringen från oss i Sveriges riksdag och regeringen av fenomenet social dumpning handlar om? Vi vill inte riktigt se detta. Vi vill inte riktigt ta tag i det.

Anf. 25 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Den sista frågan är väldigt enkel att svara på. Svaret är kort och gott nej på den frågan. Jag är inte rädd att stöta mig med särskilda kommunalråd; det kan jag svara rakt och enkelt på.

Eva Lindh verkar vara väldigt störd av att jag träffar landshövdingarna och att jag på dessa träffar, där vi pratar länets utveckling och länsstyrelsens mycket viktiga arbete för att stärka tillväxten på regional nivå och vara statens förlängda arm, passar på att träffa kommunföreträdare. Det verkar provocera Eva Lindh, och jag förstår inte detta. Jag tycker att det är ett jättebra sätt att få en samlad bild av Kommunsverige.

Som komplement till detta gör jag väldigt många kommunbesök på plats. Jag besöker kommunföreträdare, kommunalråd och kommundirektörer och många gånger också oppositionen, i deras kommunhus där gps:en pekar på just den kommunen. Jag gör både och, så Eva Lindh behöver inte uppröras så mycket över just detta.

Sedan har jag redogjort för en del av det arbete som regeringen gör och de åtgärder vi vidtar för att förbättra den här situationen. Jag har sagt att det i grunden är ett fenomen jag inte gillar att man flyttar runt människor

på det här sättet. Det kanske jag skulle ha varit tydligare med i min inledning. Jag tycker att detta är problematiskt.

I huvudsak är det såklart den enskilda kommunen som är ansvarig för att ge bostadsförsörjning till sina invånare, oavsett vilka behov de har. Sedan vet vi att förutsättningarna av olika anledningar ser olika ut. Vissa kommuner har bostadsbrist medan andra kommuner har gott om bostäder, och vi vet att arbetsmarknaden korrelerar tvärtom. Det skapar många utmaningar.

Jag vill ändå säga att vi gav uppdraget till länsstyrelserna att göra en kartläggning i sina respektive län för att få en bild av problematiken. Det är inget som regeringen beslutar, men jag vet att Linköpings universitet har fått forskningsmedel för att utreda det här vidare och se vilka mekanismer som ligger bakom den här typen av omflyttning.

Vi har också hemlöshetsstrategin. Ett annat sätt att komma åt den här problematiken är nämligen att minska hemlösheten. Vi ger nya medel till detta, inte minst för att stärka konceptet Bostad först.

Vi har också gett ett särskilt uppdrag till Socialstyrelsen att minska antalet vräkningar av barnfamiljer och vräkningar där barn är inblandade.

Vi har som sagt en migrationspolitik som gör att inströmningen av nyanlända minskar ganska drastiskt, vilket också skapar bättre förutsättningar för kommunerna att erbjuda adekvata bostäder.

Jag menar att de här åtgärderna är långt mycket viktigare än att tillsätta ytterligare en utredning om så kallad social dumpning.

Anf. 26 EVA LINDH (S):

Herr talman! Det verkar som att civilministern lyssnar lite dåligt. Jag har aldrig sagt att det är något problem att civilministern åker och äter lunch och middag på slotten hos landshövdingarna. Gör gärna det! Men det kanske kan vara bra att komplettera det med att göra besök ute i kommuner och regioner för att se verkligheten, för det verkar inte som att civilministern gör det.

Ett exempel på det är den här frågan, för när civilministern säger att det finns viktigare frågor är det ett hån mot de människor som drabbas av det som vi kallar social dumpning. Det är ett hån mot de kommuner som redan tidigare kämpade för att få näsan över vattenytan och nu får det ännu tuffare att klara av att ge stöd och hjälp till de människor som finns i deras kommuner.

Social dumpning är inte värdigt Sverige. Det är en skam, och det är upprörande att civilministern inte verkar inse hur viktig frågan är. Jag tror ändå att den här SD-regeringen skulle klara av att göra lite mer än man gör i dag och fokusera inte bara på dem som redan har utan också på de människor som behöver stöd och hjälp för att komma i jobb och klara sin egen försörjning.

Det är ett svek att man inte gör någonting åt det här, och det är därför som jag med en dåres envishet kommer att fortsätta ta upp frågan. Jag ber civilministern: Gör ett besök! Besök de här bostadsområdena och se hur det ser ut, och tänk då särskilt på de barn som finns i de här lägena. Ta tag i social dumpning!

Anf. 27 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag får ge igen lite här och säga att jag nog tycker att Eva Lindh lyssnar dåligt.

Jag sa faktiskt att jag också är ute i kommunerna mycket. Jag har besökt väldigt många kommuner under mandatperioden och kommer att fortsätta göra det, både under hösten och under våren som kommer, fram till att den här mandatperioden är slut. Då kan vi lägga det till handlingarna.

Sedan påstås det att regeringen inte gör något. Jag tycker att vi genom ett antal åtgärder, som jag har redogjort för i mina två inlägg, skapar förutsättningar för minskad förekomst av så kallad social dumpning. Det gäller inte minst hemlöshetsstrategin. Där har vi satsat på konceptet Bostad först, och vi ger nu ökade medel. Det här har också varit eftertraktade medel från kommunernas sida. Man har väldigt snabbt varit ute och sökt medel från detta. Det är också därför regeringen stärker det här arbetet med ytterligare 50 miljoner kronor för budgeten år 2026.

Detta är en väldigt viktig åtgärd för att omhänderta problematiken med hemlöshet och den mycket stora plåga och det lidande den innebär för såväl barn som vuxna. Det kommer förmodligen också att bidra till att underlätta arbetet för att komma åt social dumpning och en hel del annat som jag också redogjort för under debatten.

Arbetet fortsätter alltså. Det pågår som sagt också ett arbete för att kartlägga förekomsten av detta och de strukturer som ligger bakom. Vi får se om regeringen utifrån det avser att vidta ytterligare åtgärder.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:8 om hanteringen av Nya Ostkustbanan

Anf. 28 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Samuel Gonzalez Westling har frågat mig om jag har för avsikt att ha en dialog med Trafikverket vad gäller genomförandet av utbyggnaden av Ostkustbanan, till exempel gällande stationslägen och hastigheter. Han har också frågat hur regeringen avser att säkerställa att kostnadseffektiva och genomförbara alternativ utreds i god tid innan avgörande beslut fattas samt hur jag ser på risken att detta kan försvåra eller försena den fortsatta dubbelspårsutbyggnaden längs Norrlandskusten.

Jag vill inleda med att säga att utbyggnad av den sträcka på Ostkustbanan som Samuel Gonzalez Westling tar upp i sin interpellation, det vill säga sträckan från Enånger via Hudiksvall upp till Stegskogen norr om Hudiksvall, inte ingår i den gällande trafikslagsövergripande nationella planen för transportinfrastrukturen för perioden 2022–2033.

Trafikverket har emellertid utrett hur kapaciteten längs Ostkustbanan skulle kunna utvecklas genom utbyggnad till dubbelspår. Utifrån denna strategi skulle Enånger–Stegskogen kunna vara en kommande etapp för en eventuell fortsatt utbyggnad.

Prot. 2025/26:13
26 september

*Svar på
interpellationer*

Trafikverket har arbetat vidare med en så kallad lokaliseringsutredning för sträckan, där myndigheten nu har fattat det beslut som Samuel Gonzalez Westling refererar till, det vill säga beslutet om vilken korridor som är aktuell för fortsatt utredningsarbete.

Innan fortsatt planering kan ske behöver objektet dock finansiering. Det innebär att regeringen behöver fatta beslut om att objektet ska ingå i en framtida nationell plan för transportinfrastrukturen. Trafikverket är den myndighet som arbetar med utredning och planering av eventuella framtida arbeten.

Vad gäller Samuel Gonzalez Westlings fråga gällande att säkerställa att kostnadseffektiva alternativ utreds vill jag understryka att regeringen ser allvarligt på att stora kostnadsökningar uppstår i infrastrukturprojekt. Regeringen arbetar aktivt med kostnadskontroll för att få mer infrastruktur för pengarna.

Inför den kommande nationella planen har regeringen i direktiven till Trafikverket exempelvis tryckt på att det är av största vikt att tidiga kostnadskalkyler är så väl underbyggda som möjligt och att projekten präglas av god budgetdisciplin så att kostnadskalkylerna inte överskrids.

Den ekonomiska ramen för nästa planperiod, 2026–2037, uppgår till 1 171 miljarder kronor. Det är en historiskt stor satsning där vi ökat infrastrukturramen med över 200 miljarder kronor jämfört med den tidigare planperioden. Även om det är en historisk satsning vill jag samtidigt påpeka att behoven inom infrastrukturen är stora och att det kommer att vara nödvändigt att göra genomtänkta prioriteringar mellan olika åtgärder.

Det är viktigt att detta görs i en ordnad process med ett tillräckligt underlag. Det är därför för tidigt att svara på frågan om vilka objekt som kommer att rymmas i den nya planen.

Nu inväntar regeringen Trafikverkets förslag till nationell plan för den nya planperioden. Detta ska redovisas senast den 30 september. Planförslaget kommer då att remitteras brett till och med den 30 december. Regeringen avser att fatta beslut om fastställelse av den nya planen under våren 2026.

Anf. 29 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, även om det i praktiken kanske inte var ett svar på just de frågor jag ställde. Det var mer av ett generellt resonemang om kostnadskontroll och prioriteringar, och kanske också en klapp på huvudet när det gäller vad som ingår i den nuvarande nationella planen.

Detta berör dock inte den faktiska hanteringen av nya Ostkustbanan, och framför allt inte de alternativ som Trafikverket nyligen har fattat beslut om när det gäller sträckning och stationsläge i just Hudiksvall – som råkar ligga i Gävleborgs län där jag bor. Där förordar man nu ett förslag som skulle placera stationen utanför stadens centrum – där stationen ligger i dag. Man ska flytta den utanför centrum.

Det är just detta som är kärnan här. Att lägga en ny station utanför stadskärnan är inte bara ett dåligt beslut ur ett resenärsperspektiv. Det är ett samhällsekonomiskt tveksamt beslut. Vi vet att centrala stationslägen ger ett högre resandeunderlag, bättre tillgänglighet och större potential för stadsutveckling. Att välja ett mer perifert läge skulle också minska nyttan

av hela investeringen. Är det så här regeringen tänker att vi ska bygga ny järnväg i Sverige?

Jag vill också lyfta upp frågan om dialogen med den lokala och regionala nivån. Det finns en bred enighet i regionen – där även ministrarnas eget parti Kristdemokraterna är med och styr – om att det centrala läget är det bästa i just Hudiksvall. Detta gäller ur både kostnads- och nyttoperspektiv.

Att Trafikverket går emot den samlade lokala kunskapen är anmärkningsvärt – men man går ju i det här fallet också emot vedertagen forskning. Om regeringen är mån om att hålla nere kostnaderna på sikt borde den också vara mån om att lyssna på dem som har bäst kännedom om platsen i fråga.

Det är sant att Trafikverkets förslag till ny nationell plan kommer snart. Jag förstår att ministern gärna hänvisar dit, men det är ju *nu* vi måste få svar på om regeringen är beredd att ta ansvar för att det här projektet genomförs på ett sätt som är både kostnadseffektivt och samhällsnyttigt samt om regeringen är beredd att ompröva ett beslut som riskerar att försvaga hela projektets nytta.

Anser regeringen – trots att det finns bättre och i det långa loppet billigare alternativ som har stöd både lokalt och regionalt – att det är rimligt att bygga en ny järnväg med stationslägen som aktivt försvårar resande och stadsutveckling?

Anf. 30 ISABELL MIXTER (V):

Herr talman! Mitt län, Västernorrland, drabbades i början av september av kraftiga skyfall. Detta ledde till stor påverkan på länets infrastruktur. Tåg spårade ur, och en man dog efter att en väg kollapsat.

Vi har länge känt till att Sveriges infrastruktur är eftersatt och kräver upprustning. Jag vill dock betona angelägenheten i detta. Vi kan inte ha en landsände som blir avskuren från resten av Sverige.

Vi diskuterar i dag Ostkustbanan, som sträcker sig mellan Stockholm och Härnösand. Största delen av denna järnväg är enkelspårig, vilket leder till att restiderna blir onödigt långa. Det leder också till problem om tåg blir stående någonstans längs vägen. Då kan inga tåg passera. Nya Ostkustbanan skulle innebära dubbelspår hela vägen och möjliggöra snabbare restider, vilket är oerhört viktigt såväl för industrin som för människor som reser.

Samuel Gonzalez Westling har ställt viktiga frågor till ministern om stationsläget i Hudiksvall, där Trafikverket har föreslagit ett stationsläge utanför staden. Detta vore djupt olyckligt. Om vi nu äntligen ska få en modern järnväg behöver den vara tillgänglig för människor.

Svaret från ministern är att regeringen ser allvarigt på olika kostnadsökningar. Jag vill då också betona att nya Ostkustbanan enligt Trafikverket är billigare att färdigställa per kilometer än många andra sträckningar. De räknar med att den kostar 200 miljoner per kilometer. Ostlänken skulle till exempel kosta 600 miljoner per kilometer och sträckan Göteborg–Borås 700 miljoner per kilometer. Med det resonemanget borde regeringen vara väldigt angelägen om att prioritera Nya Ostkustbanan, som alltså har en lägre kilometerkostnad.

Det är också så att den gamla Ostkustbanan utgör den längsta flaskhalsen i stråket Stockholm–Umeå. Den lever inte heller upp till EU:s krav på en modern järnväg. Medelhastigheten är för låg; EU kräver att hastigheten

Prot. 2025/26:13
26 september

*Svar på
interpellationer*

ska vara minst 160 kilometer i timmen, och på sträckan som vi talar om i dag är hastigheten endast 120 kilometer i timmen – eller så lite som 70 kilometer i timmen, vilket är hastigheten mellan Sundsvall och Härnösand. Det är alltså väldigt angeläget att man löser detta.

Både KristerSSon och Busch har lovat att Nya Ostkustbanan ska stå klar till 2035. Samtidigt säger Trafikverket att byggstart för ett nytt stationsläge i Hudiksvall skulle ske först om tolv år, så frågan är vad som gäller. Hur kommer regeringen att se till att Nya Ostkustbanan kan stå klar till 2035? Den frågan vill jag gärna ha svar på från regeringen. Kommer man att prioritera dubbelspårutbyggnad på Ostkustbanan så att den står klar 2035?

Anf. 31 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS
CARLSON (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamöterna så mycket för engagemanget i frågan.

Det är tydligt att behoven när det gäller svensk infrastruktur är stora i hela landet, också i Västernorrland. Isabell Mixter pekar på den situation som följde av det mycket kraftiga regn – de skyfall – som föll över delar av regionen för ett kort tag sedan. Jag var själv på plats dagen efter och såg delar av skadorna, även på den plats där en man olyckligtvis omkom till följd av att en väg och en vägtrumma helt enkelt spolades bort. Det var mycket starka krafter som mötte en sårbar infrastruktur.

Detta sätter ljuset på att vi behöver rusta upp svensk infrastruktur, även om alla omständigheter kring just infrastrukturen och hanteringen av den också kommer att utredas av både Trafikverket och Haverikommissionen. Jag ser positivt på att man verkligen utreder och går till botten med detta. Samtidigt vilar vi i regeringen inte på hanen i vårt upprustningsarbete, utan vi avsätter medel för att rusta upp både svensk järnväg och vägnätet, där det finns en betydande underhållsskuld. Det är därför vi vet att behoven är stora.

Ledamöterna pekar på goda argument för en del av infrastrukturen, men det finns stora behov över hela landet. Därför behöver vi invänta Trafikverkets förslag till nationell plan, som alltså kommer redan på tisdag i nästa vecka. Det kommer jag att ta emot, och sedan går det ut på remiss brett till hela landet. Då får regioner och näringsliv komma med synpunkter på de förslag som Trafikverket har tagit fram, och under första halvan av nästa år kommer regeringen att fatta beslut om vilka objekt som ska ingå i den nya nationella planen.

Den här informationen vill jag inte ska uppfattas som en klapp på huvudet, som interpellanten uttryckte det, utan det är en sakupplysning om var vi är någonstans i infrastrukturplaneringsprocessen. Jag hoppas att riksdagens ledamöter har respekt för den. Det innebär inte att vi värderar ned något objekt jämfört med något annat i det här läget. Tvärtom har vi gett Trafikverket i uppdrag att ta fram förslag, och vi kommer att få synpunkter på de förslagen. Det kommer att ge oss ett bra underlag för att fatta ett väl avvägt beslut om vad som ska prioriteras framöver.

Detta gör vi mot bakgrund av att vi nu gör en historiskt stor satsning på infrastruktur. Om man räknar på samma sätt som i nu gällande plan är ökningen 27 procent, 1 171 miljarder kronor, och det är viktigt för att underlätta för resande. Det handlar om pendlare – personer som är beroende av att kunna ta sig från A till B med bilen och personer som vill veta att

tågen går och kommer fram i tid. Som godsköpare vill man kunna lita på att järnvägen håller och har kapacitet för de viktiga godstransporter som är avgörande för näringslivets konkurrenskraft, vilket också är viktigt ur ett beredskapsperspektiv.

Just därför kan jag i det här läget inte gå in i detalj på olika objekt, herr talman. Det är Trafikverket som har ansvaret att arbeta med en så kallad lokaliseringsutredning, och nu har man tagit fram ett förslag om vilken korridor som är aktuell för fortsatt utredningsarbete. Jag välkomnar synpunkter och diskussion kring det, men det är Trafikverket som tar fram den typen av förslag.

Innan fortsatt planering kan ske behöver det aktuella objektet finansiering, och förslaget i den nationella planen är ett steg i den diskussionen. Sedan kommer remissynpunkterna förstås att ge ett bra underlag. Jag som minister kan dock inte föregripa planläggningsprocessen och uttala mig om vad som är en lämplig utformning av enskilda objekt.

Anf. 32 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Det är klart att ministern inte ska uttala sig om enskilda objekt innan någonting är klart. Det var inte heller min fråga. Min fråga var om ministern anser att det är lämpligt att man flyttar en befintlig, i dag centralt belägen, station till en plats utanför stadskärnan. Det kan handla om Hudiksvall, och det skulle kunna handla om Fagersta. Det skulle kunna handla om Göteborg, Malmö eller Stockholm. Det är alltså en generell frågeställning: Anser ministern att det är lämpligt att göra det?

Detta är nämligen själva kärnan i frågan när Trafikverket – på grund av besparingskrav från regeringen, ska sägas – tar fram den här typen av förslag. Det är ganska allvarligt att man i det här fallet gör kortsiktiga besparingar som riskerar att skada den samhälleliga infrastrukturen och samhällsplaneringen på lång sikt.

Som ministern säger är det här någonting som kommer att komma upp i planen framöver. Man kommer att ta beslut om det i vår, men som vi har hört här har regeringen lovat att det ska stå klart först 2035. Förhoppningsvis kommer väl järnvägen att användas i åtminstone några decennier; den nuvarande järnvägen har ju legat där i nästan hundra år. Därför kanske man ska ha i åtanke att det mest lämpliga möjligen inte är att placera en station utanför stadskärnan.

Det är det som är min fråga till ministern, och den skulle jag gärna vilja få ett svar på. Tycker ministern att det är rimligt att bygga ny järnväg med stationslägen som aktivt försvårar resande och stadsutveckling, trots att det finns bättre alternativ som är billigare om man ser på det på lång sikt?

Anf. 33 ISABELL MIXTER (V):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Jag vill gärna följa upp Samuels inlägg om att det här är en principiell fråga. Tycker regeringen att det är lämpligt att man placerar stationer utanför städer? Är det en hållning som regeringen tycker är bra? Skulle vi kunna flytta stationen i Stockholm till Märsta eller till något ställe som är helt perifert? Jag tror helt enkelt att det vore väldigt osannolikt.

Det här sänder återigen en signal om att norra Sverige och glesbefolkade orter inte är särskilt viktiga, och jag tycker att det är ett väldigt olyck-

ligt sätt att se på det. Vill man underlätta för arbetspendling och för människor att resa är tillgängligheten till exempelvis järnvägen viktig.

Med anledning av det jag talade om i mitt förra inlägg – att infrastrukturen är otroligt sårbar och att vi nu har sett vad som händer när det kommer kraftiga skyfall och så vidare – vill jag säga att det inte heller är första gången som vår region drabbas av det här. Redan 2023 spårade ett persontåg ur utanför Hudiksvall, och det blev stor påverkan på tågtrafiken även efter det. Det tog lång tid innan man kunde resa på den vanliga järnvägen.

Det här är ett problem som vi som reser på de här sträckorna upplever hela tiden. Det kan vara tåg som blir stående på grund av elfel eller andra saker, och då kan inga tåg passera. Det är oerhört angeläget att vi får till en dubbelspårsutbyggnad nu, och jag vill jättegärna veta om regeringen kommer att stå fast vid det som Kristersson och Busch har sagt om att Nya Ostkustbanan ska stå klar 2035.

Anf. 34 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS
CARLSON (KD):

Herr talman! Jag tackar Samuel Gonzalez Westling för förståelsen för att jag som minister inte kan uttala mig om lämplig utformning av enskilda objekt. Sedan tror jag att vi skiljer oss åt lite grann i synen på innebörden av detta. Lokaliseringen av ett enskilt objekt är ju en del av utformningen. Det är Trafikverket som har uppdraget att arbeta med lokaliseringsutredningar, ta fram förslag och fatta beslut om korridorer och utformning.

Regeringen har ingen generell ståndpunkt i frågan om det ska vara stationslägen i stadskärnan eller med en viss närhet till stadskärnan. Det finns olika lösningar, inte bara i norra Sverige, som ledamöterna refererar till. Det har gjorts olika bedömningar och olika lösningar längs Västkustbanan till exempel. Det är inte bara en fråga som berör norra Sverige.

Det är Trafikverket som gör arbetet med att ta fram lokaliseringsutredningar. Det är också så att planeringen styrs av lagen om byggande av järnväg. Det är alltså ett lagstadgat ansvar som Trafikverket har. Lagstiftningen innebär att flera olika avvägningar ska göras och innehåller krav på samråd med länsstyrelsen, berörda kommuner och givetvis berörda regionala kollektivtrafikmyndigheter samt de enskilda som särskilt berörs. Jag förutsätter att den lagstadgade planeringsprocessen följs.

När det gäller vilka objekt som ska ingå i den nya nationella planen är det precis som jag sa, herr talman – vi får ett förslag på bordet på tisdag nästa vecka. Det kommer inte att ligga särskilt länge på bordet innan det skickas ut direkt till regioner och näringsliv på en väldigt bred remiss för att vi ska få in synpunkter från alla delar av landet och sedan kunna fatta beslut om vägen framåt i den nationella planen under första halvan av 2026.

Anf. 35 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Om jag förstår ministern rätt vill han alltså inte uttala sig om huruvida han tycker att det är bättre om en station ligger i centrum av en stad, där folk bor, eller utanför. Jag har väldigt svårt att förstå det. Forskningen är ju tydlig när det gäller det här. Det är bättre att den ligger inne i stan, eftersom det är då trafiken och resandet ökar. Det är inte en fråga där man kan diskutera vad som är bättre eller sämre.

Jag förstår att ministern inte vill ta ställning. Om han nu skulle säga att han tycker att det är bättre att stationen ligger inne i stadskärnan skulle han nämligen riskera att gå emot sig själv i och med att han sedan kan komma att fatta ett beslut om att flytta stationen i Hudiksvall. Det är en sådan flytt som blir effekten av det här, och jag tycker att det vore djupt olyckligt. När vi planerar så omfattande saker som infrastruktursatsningar – investeringar i Sveriges framtid – borde vi ta hänsyn till vad som är bäst för dem som bor på platsen.

Jag tror inte att Trafikverket över huvud taget skulle lyfta upp frågan på bordet om att flytta stationen i Göteborg utanför stadens centrum eller flytta stationen i Stockholm utanför staden. Nej, man gör det här för att det handlar om Norrland. Det är lite talande att den här regeringen inte har någon minister som kommer från Norrland. Det talar sitt tydliga språk när man ser vilken politik som utformas. Men jag hoppas från djupet av mitt hjärta att regeringen kommer till besinning och fattar ett beslut som innebär att man inte kommer att placera stationer utanför stadskärnan, framför allt inte den som ska byggas i Hudiksvall.

Anf. 36 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS
CARLSON (KD):

Herr talman! När det gäller vilka uttalanden jag kan göra i enskilda fall i infrastrukturplaneringen handlar det inte om vilja utan om var man är i processen och vilket ansvar som ligger var. Lokaliseringsutredningarna ligger på Trafikverket. Jag kan inte föregripa planlägningsprocessen och uttala mig om lämplig utformning av enskilda objekt. Det är inte en fråga om vilja utan om vad som ligger i mitt mandat att uttala mig om.

Om vi hade haft en budget som inte bara var så historiskt stor som vår utan var obegränsad är det klart att man hade kunnat tillgodose fler önskemål i olika delar av landet för att optimera nyttan. Men precis som jag sa i mitt inledande svar, herr talman, är vi i ett läge där behoven fortfarande kommer att vara större än den ram vi har trots en mycket kraftfull ökning av infrastrukturramen. Det är det som Trafikverket förhåller sig till när man tar fram de olika förslagen. Men det kommer förstås att vara en process där alla synpunkter på förslagen noteras och diskuteras. Det kommer att ligga till grund för de beslut som regeringen tar om utformningen framöver.

Sedan vill jag kommentera den antydan som Samuel Gonzalez Westling gör om att vi inte skulle prioritera Norrland. Vi har, herr talman, fattat ett byggstartsbeslut för Norrbotniabanan. Innan det beslutet kunde fattas hanterade vi en del förvaltningsärenden som hade legat ganska länge på regeringens bord. Vi har även påskyndat investeringar på Malmbanan och tidigarelagt mötesspår och förbigångsspår som ökar kapaciteten i det södra omloppet med hela 30 procent i innevarande nationell plan när de är fullt utbyggda. Vi har också gett ett mycket glädjande besked till stora delar av norra Sverige – och övriga landet – om att vi kommer att ta i kapp hela det eftersatta underhållet på vägsidan. Vi vet att det är en stor utmaning för många, inte minst i norr. Det gapet kommer vi att stänga.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Motioner

med anledning av prop. 2024/25:195 Skärpta krav för offentliga biträden
och höjda kompetenskrav för tolkar i migrationsärenden

2025/26:211 av Annika Hirvonen m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2024/25:203 Förbudet mot utvinning av uran tas
bort

2025/26:56 av Birger Lahti m.fl. (V)

2025/26:208 av Katarina Luhr m.fl. (MP)

2025/26:216 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

2025/26:272 av Elisabeth Thand Ringqvist (C)

med anledning av prop. 2024/25:204 Regler om avstängning av statligt
anställda

2025/26:176 av Ciczie Weidby m.fl. (V)

2025/26:303 av Leila Ali Elmi m.fl. (MP)

§ 11 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 25 september

2025/26:18 Sveriges bistånd till Myanmar

av *Mathias Tegnér* (S)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:19 Statlig närvaro och Skatteverkets nedläggning i Simrishamn

av *Anna Wallentheim* (S)

till civilminister Erik Slottnér (KD)

2025/26:20 Skatteverkets åtgärder mot svartarbete

av *Marcus Andersson* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:21 Neddragning av statsbidrag för att bekämpa arbetslivskriminalitet

av *Marie Olsson* (S)

till arbetsmarknadsminister Johan Britz (L)

2025/26:22 Stöd till dokumentation och spårning av bortförda ukrainska barn

av *Carina Ödebrink* (S)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergård (M)

2025/26:23 Gps-störningar

av *Peter Hultqvist* (S)

till försvarsminister Pål Jonson (M)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 25 september

2025/26:41 Beräkning av nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina

av *Markus Kallifatides* (S)

till finansminister Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:42 Sveriges stöd till Gavi

av *Björn Söder* (SD)

till bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa (M)

2025/26:43 Vindkraftspengarna till kommunerna

av *Malin Larsson* (S)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

2025/26:44 Geotermisk energis roll i Sveriges energiförsörjning

av *Rickard Nordin* (C)

till energi- och näringsminister Ebba Busch (KD)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 10.56.

Sammanträdet leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ersättare.....	1
§ 2 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	2
§ 4 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	2
§ 5 Ärende för hänvisning till utskott	3
§ 6 Svar på interpellation 2024/25:655 om de statliga bolagens roll för ökad tillväxt.....	3
Anf. 1 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	3
Anf. 2 PEDER BJÖRK (S)	4
Anf. 3 EVA LINDH (S)	4
Anf. 4 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	5
Anf. 5 PEDER BJÖRK (S)	6
Anf. 6 EVA LINDH (S)	7
Anf. 7 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	7
Anf. 8 PEDER BJÖRK (S)	9
Anf. 9 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	9
§ 7 Svar på interpellation 2024/25:696 om värdesäkring av välfärden.....	10
Anf. 10 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	10
Anf. 11 EVA LINDH (S)	11
Anf. 12 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	11
Anf. 13 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	12
Anf. 14 EVA LINDH (S)	13
Anf. 15 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	14
Anf. 16 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	14
Anf. 17 EVA LINDH (S)	15
Anf. 18 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	16
§ 8 Svar på interpellation 2024/25:697 om social dumpning	16
Anf. 19 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	16
Anf. 20 EVA LINDH (S)	17
Anf. 21 MARKUS KALLIFATIDES (S)	18
Anf. 22 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	19
Anf. 23 EVA LINDH (S)	20
Anf. 24 MARKUS KALLIFATIDES (S)	21
Anf. 25 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	21
Anf. 26 EVA LINDH (S)	22
Anf. 27 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	23
§ 9 Svar på interpellation 2025/26:8 om hanteringen av Nya Ostkustbanan	23
Anf. 28 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	23
Anf. 29 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	24
Anf. 30 ISABELL MIXTER (V)	25
Anf. 31 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	26
Anf. 32 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	27
Anf. 33 ISABELL MIXTER (V)	27

Anf. 34 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	28	Prot. 2025/26:13
Anf. 35 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	28	26 september
Anf. 36 Infrastruktur- och bostadsminister ANDREAS CARLSON (KD).....	29	
§ 10 Bordläggning.....	30	
§ 11 Anmälan om interpellationer.....	30	
§ 12 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	31	
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 10.56.....	31	